

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเตรียมการด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุสมาชิกสำนักงานประกันสังคมใน กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาผู้ประกันตนที่ทำงานในธนาคาร เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะผู้ประกันตนทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพ ลักษณะการอยู่อาศัย รวมถึงศึกษาการเตรียมการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของสมาชิกสำนักงานประกันสังคม โดยมีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรเป้าหมาย

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ กลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่เป็นสมาชิกสำนักงานประกันสังคม ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่น่าสนใจเพราะ

1. โครงสร้างของประชากรกำลังมีการเปลี่ยนแปลงเป็นประชากรวัยสูงอายุ หรือสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ในอนาคตอย่างต่อเนื่อง
2. กลุ่มบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่กำลังก้าวเข้าสู่การเกษียณอายุ
3. กลุ่มบุคคลดังกล่าว มีการจ่ายเงินสวัสดิการการออมจากเงินร้อยละ 5 ที่หักจากเงินเดือน ซึ่งจำนวนร้อยละ 3 ในร้อยละ 5 ที่หักไปนั้นจะเป็นเงินชราภาพ ให้แก่สำนักงานประกันสังคมทุกเดือน

3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

มีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. นำรายชื่อบริษัทที่เป็นสมาชิกสำนักงานประกันสังคมทั้งหมด 139,787 บริษัท เฉพาะใน กรุงเทพมหานคร มาเรียงตามจำนวนพนักงานที่ประกันตนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด
2. เลือกบริษัทที่มีจำนวนพนักงานประกันตนมากที่สุด 10 อันดับแรก ดังตารางที่ 3.1
3. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ จึงไม่สามารถทำการศึกษาได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเพียงบางส่วน ซึ่งกลุ่มธนาคารเป็นครึ่งหนึ่งของทั้งหมด และยังมีลักษณะอาชีพที่คล้ายคลึงกัน จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มธนาคาร 5 ธนาคาร ดังตารางที่ 3.2

4. ทำจดหมายจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปแต่ละบริษัท เพื่อขอทำแบบสอบถามจากพนักงานที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ของแต่ละบริษัทและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังตารางที่ 3.2

5. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ อิงตามการกำหนดของตาราง YAMANE ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ ± 5 ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้ประกันตนแบ่งตามบริษัท 10 อันดับแรกของสำนักงานประกันสังคมในเขตกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ชื่อสถานประกอบการ	จำนวนผู้ประกัน ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป(คน)
1	ธ. กรุงเทพ	1,801
2	ธ. กสิกรไทย	522
3	อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์	463
4	องค์การ ค้าของครุสภา	350
5	ธ. กรุงศรีอยุธยา	183
6	ธ. ทหารไทย	160
7	ธ. ไทยพาณิชย์	136
8	อีสต์สมิธัญ	126
9	บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์	125
10	อุตสาหกรรมสิ่งทอหน้าชัย	120
รวม		3,986

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม (สิงหาคม พ.ศ. 2549)

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนผู้ประกันตนแบ่งตามธนาคาร 5 อันดับ ของสำนักงานประกันสังคมในเขตกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ชื่อสถานประกอบการ	จำนวนผู้ประกันที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1	ธ. กรุงเทพ	1,801	257
2	ธ. กสิกรไทย	522	75
3	ธ. กรุงศรีอยุธยา	183	26
4	ธ. ทหารไทย	160	23
5	ธ. ไทยพาณิชย์	136	19
รวม		2,802	400

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม (สิงหาคม พ.ศ. 2549)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) คำถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-Ended) มีจำนวนทั้งหมด 42 ข้อ โดยมีรายละเอียดในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

- กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ
  - ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการอยู่อาศัยในปัจจุบัน
  - ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการที่อยู่อาศัย

- กำหนดตัวแปรในแต่ละประเด็นหลัก โดยวิเคราะห์และคัดเลือกจากแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถจำแนกตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบ่งเป็น

1.1 ด้านสังคม ประกอบด้วย

- เพศ

- อายุ
- สถานภาพ
- จำนวนบุตร
- การศึกษา
- สุขภาพ

1.2 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

- รายได้
- ที่มาของรายได้ปัจจุบัน
- ค่าใช้จ่ายในเรื่องที่อยู่อาศัย
- เงินออม
- เงินบำเหน็จ บำนาญ
- การวางแผนเงินบำเหน็จ บำนาญ
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ
- โครงสร้างรายจ่าย

กลุ่มที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการอยู่อาศัย แบ่งเป็น

2.1 สภาพการอยู่อาศัย ประกอบด้วย

- อยู่กับใคร
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- ใครดูแลยามเจ็บป่วย

2.2 สภาพที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย

- ลักษณะที่อยู่อาศัย
- การครอบครอง
- ระยะเวลาที่อยู่อาศัย
- นอนอยู่ชั้นไหน

กลุ่มที่ 3 ข้อมูลการเตรียมด้านที่อยู่อาศัยหลังเกษียณ แบ่งเป็น

3.1 กลุ่มเตรียม ประกอบด้วย

- ปรับปรุง(ส่วนที่ปรับปรุง, กรรมสิทธิ์, งบประมาณ)
- สร้างใหม่บนที่ดินที่มี (กรรมสิทธิ์, งบประมาณ)
- การย้ายที่อยู่ (สถานที่, งบประมาณ)
- กำลังผ่อน (ราคา, อัตราผ่อน)

- กำลังหาซื้อ (ราคา, ปัจจัยในการเลือกซื้อ)
- แหล่งเงิน

3.2 กลุ่มไม่เตรียม ประกอบด้วย

- สาเหตุ

3. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย เมื่อกำหนดตัวแปรเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือที่สร้างขึ้นว่า สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

4. สร้างข้อคำถามและตัวเลือก แล้วจัดพิมพ์

5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Pilot Test) กับกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามให้เกิดความชัดเจน เข้าใจตรงกัน และปรับตัวเลือกให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์มากที่สุด แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการศึกษารวบรวมจากหนังสือ, เอกสารทางวิชาการ, งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้เข้าไปยังธนาคารทั้ง 5 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขอนหนังสือแนะนำตนเองจากภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในขอข้อมูลและการทำแบบสอบถาม

2.2 ติดต่อธนาคารนัดเวลานำจดหมายเข้าไปพบ โดยผู้วิจัยนำจดหมายจากคณะเข้าไปพบกับผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลของแต่ละธนาคารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งนำตัวอย่างแบบสอบถามแนบไปด้วย

2.3 เมื่อทางธนาคารตอบตกลงที่จะให้ความร่วมมือจึงนำแบบสอบถามไปให้ โดยทางธนาคารแต่ละธนาคารจะเป็นผู้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างเอง จำนวนแบบสอบถามผู้วิจัยให้แต่ละธนาคารในจำนวนมากกว่าที่ต้องการจริงเล็กน้อย เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดมาใช้ในการศึกษา

2.4 ขออนุญาตแจกแบบสอบถามกับพนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2.5 กำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน ส่วนใหญ่จะประมาณ 2-3 สัปดาห์ โดยมีการติดตามสอบถามทางโทรศัพท์และนัดวันเข้าไปรับแบบสอบถามคืน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

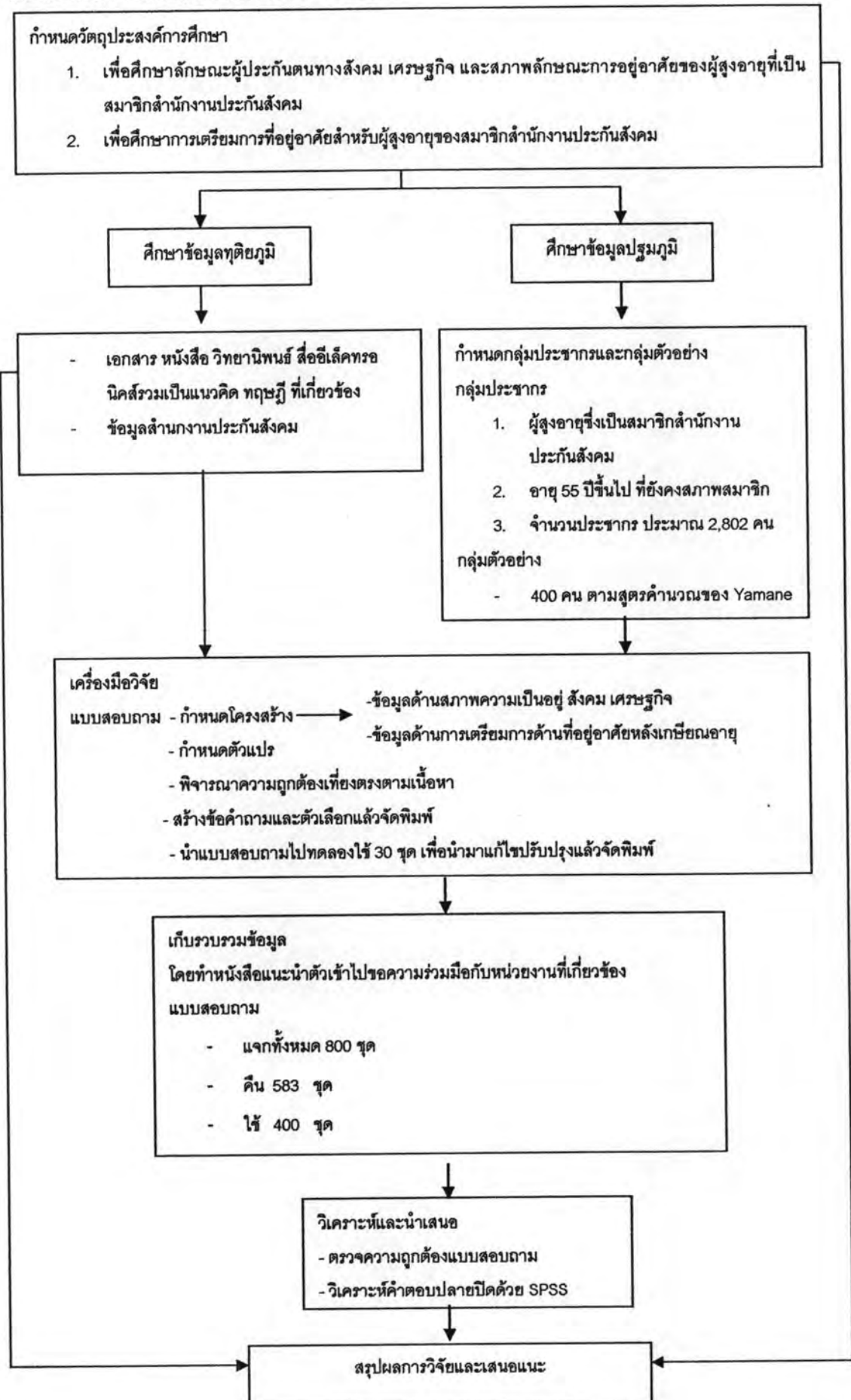
1. ทำการตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของแบบสอบถามและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด

2. ลงรหัส ที่กำหนดไว้สำหรับคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

2.1 ค่าสถิติทั่วไป เป็นการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงทั่วไป โดยจะใช้ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่(Frequency), ร้อยละ (Percentage), และค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในรูปตารางความสัมพันธ์ เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

แผนผังที่ 3.1 แสดงการวิธีดำเนินการวิจัย

แผนผังที่ 3.2 แสดงการกำหนดตัวแปรต่างๆในการวิจัย

